

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **V.**, bývajúceho vo **S.**, zastúpeného JUDr. **M.**, advokátkou so sídlom v **P.**, proti žalovaným 1/ **A.**, bývajúcemu v **M.**, zastúpenému JUDr. **M.**, advokátom so sídlom v **M.**, 2/ **M.**, bývajúcej v **M.**, zastúpenej **A.**, bývajúcemu v **M.**, **o určenie neplatnosti právnych úkonov**, vedenej na Okresnom súde Michalovce pod sp. zn. 20 C 164/2004, na dovolanie žalovaného 1/ proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 29. mája 2008 sp. zn. 1 Co 259/2007, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky

1. **o d m i e t a** dovolanie žalovaného 1/ proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 29. mája 2008 sp. zn. 1 Co 259/2007 v časti, ktorou bolo odmietnuté odvolanie žalovaného 1/ proti výroku rozsudku Okresného súdu Michalovce zo 4. júna 2007 č.k. 20 C 164/2004-124, ktorým bolo určené, že kúpna zmluva uzavretá medzi predávajúcim **V.**, zastúpeným **A.** a kupujúcou **M.** zo dňa 18. mája 2004, týkajúca sa nehnuteľnosti – predajne č. súpisné **X.**, nachádzajúcej sa na parcele č. **X.** kat. územie **K.** zapísanej na LV č. **X.**, ktorej vklad bolo povolený 14. júna 2006, je neplatná, ako i proti výroku, ktorou bola žaloba v prevyšujúcej časti zamietnutá,

2. **z r u š u j e** uznesenie Krajského súdu v Košiciach z 29. mája 2008 sp. zn. 1 Co 259/2007 v časti, ktorou bolo odmietnuté odvolanie žalovaného 1/ proti výroku rozsudku Okresného súdu Michalovce zo 4. júna 2007 č.k. 20 C 164/2004-124, ktorým bolo rozhodnuté o trovách konania, ako i vo výroku, ktorým bolo rozhodnuté o trovách odvolacieho konania,

3. vec v rozsahu zrušenia vracia Krajskému súdu v Košiciach na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Michalovce rozsudkom zo 4. júna 2007 č.k. 20 C 164/2004-124 určil, že kúpna zmluva uzavretá medzi predávajúcim V., zastúpeným A. a kupujúcou M. zo dňa 18. mája 2004, týkajúca sa nehnuteľnosti – predajne č. súpisné X., nachádzajúcej sa na parcele č. X. kat. územie K. zapísanej na LV č. X., ktorej vklad bolo povolený 14. júna 2006, je neplatná. V prevyšujúcej časti, ktorou sa žalobca domáhal určenia neplatnosti plnomocenstva z 28. apríla 2004, ktorým žalobca splnomocnil žalovaného 1/ na uzavretie vyššie uvedenej kúpnej zmluvy, žalobu zamietol. Žalovaných 1/, 2/ zaviazal v lehote 3 dní nahradiť žalobcovi trovy konania vo výške 91 876 Sk. Na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že kúpna zmluva uzavretá 18. mája 2004 medzi žalobcom ako predávajúcim, zastúpeným žalovaným 1/ a žalovanou 2/ ako kupujúcou, ktorej predmetom bola vyššie uvedená nehnuteľnosť, je s poukazom na ustanovenie § 49a Občianskeho zákonníka neplatná, keď mal za to, že žalobca bol žalovaným 1/ uvedený do omylu, nakoľko nemal v úmysle predmetnú nehnuteľnosť previesť na inú osobu a splnomocniť žalovaného 1/ na takýto právny úkon. Žalobu v časti, ktorou sa žalobca domáhal určenia neplatnosti plnomocenstva z 28. apríla 2004, na základe ktorého žalovaný 1/ v mene žalobcu uzavrel predmetnú kúpnu zmluvu, zamietol z dôvodu, že medzičasom bolo plnomocenstvo zo strany žalobcu odvolané, a preto nie je daný naliehavý právny záujem na takejto určovacej žalobe v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Uvedený rozsudok napadol odvolaním žalovaný 1/. Krajský súd v Košiciach ho uznesením z 29. mája 2008 sp. zn. 1 Co 259/2007 odmietol a účastníkom nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Na odôvodnenie výroku, ktorým odmietol odvolanie žalovaného 1/, odvolací súd uviedol, že žalovaný 1/ nebol účastníkom konania v časti žaloby o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy, a preto nie je osobou oprávnenou podať odvolanie proti výroku rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým bola kúpna zmluva určená za neplatnú. V časti žaloby o určenie neplatnosti plnomocenstva z 28. apríla 2004, v ktorej bol žalovaný 1/ v procesnom postavení účastníka konania, bola žaloba zamietnutá, a preto ako procesne úspešný účastník konania nie je osobou oprávnenou podať proti tomuto výroku rozsudku súdu prvého stupňa odvolanie. Z týchto dôvodov odvolací súd odvolanie žalovaného 1/ podľa § 218 ods. 1 písm. b/ O.s.p. odmietol ako podané neoprávnenou osobou. O trovách odvolacieho konania rozhodol s poukazom na analogické použitie § 146 ods. 2 prvá veta O.s.p. v spojení s § 151 O.s.p.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal žalovaný 1/ dovolanie, v ktorom uviedol, že postupom súdu mu bola odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Nesúhlasil s právnym záverom odvolacieho súdu, že nie je osobou oprávnenou podať odvolanie proti rozsudku súdu prvého stupňa a poukázal na to, že prvostupňový súd nemal pochybnosti o jeho pasívnej legitímácii v konaní, čoho dôkazom je aj skutočnosť, že bol spolu so žalovanou 2/ zaviazaný zaplatiť žalobcovi trovy konania. Súčasne namietal, že odvolací súd napriek jeho nesúhlasu oznámenému listom z 8. augusta 2008 rozhodol bez nariadenia pojednávania, čím mu bola odňatá možnosť konať pred súdom. Vzhľadom na uvedené žiadal, aby dovolací súd napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu žalovaného 1/ uviedol, že rozhodnutie odvolacieho súdu je správne a že dovolanie žalovaného 1/ nie je v danej veci procesne prípustné.

Žalovaná 2/ považovala dovolanie žalovaného 1/ za dôvodné.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal, či smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 a nasl. O.s.p.).

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol uznesením. V zmysle § 239 O.s.p. platí, že dovolanie proti uzneseniu je prípustné, ak je ním napadnuté zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 písm. a/ O.s.p.), alebo ak odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev [§ 109 ods. 1 písm. c/] na zaujatie stanoviska (§ 239 ods. 1 písm. b/ prvá veta O.s.p.). Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky. Žalovaným 1/ je v danom prípade napadnuté uznesenie odvolacieho súdu o odmietnutí odvolania, teda rozhodnutie, ktoré nevykazuje znaky žiadneho z vyššie uvedených uznesení. Jeho dovolanie preto podľa § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. prípustné nie je.

Vzhľadom na to by prípustnosť dovolania žalovaného^{1/} prichádzala do úvahy, len ak by v konaní došlo k niektorej z procesných väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (aj uzneseniu), ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie procesne neprípustné.

Žalovaný 1/ procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdil a existencia týchto väd nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

Dovolateľ namieta, že konanie je v danom prípade postihnuté závažnou procesnou vadou, lebo v konaní mu bola odňatá možnosť pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia, je taký nesprávny, procesné ustanovenia porušujúci postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odníme možnosť pred ním konať a v konaní uplatňovať (realizovať) procesné práva priznané mu za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv. O takúto vadu ide aj vtedy, ak odvolací súd odmietne odvolanie ako podané neoprávnenou osobou (§ 218 ods. 1 písm. b/ O.s.p.), hoci podmienky pre tento postup neboli splnené. Žalovaný 1/ v dovolaní uplatnil dovolací dôvod v zmysle § 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p. a tvrdil, že v konaní došlo k uvedenej vade.

K tomu, aby odvolanie malo právne účinky a aby na jeho základe vznikli procesné vzťahy, musí vyhovovať požiadavkám, ktoré ustanovuje Občiansky súdny poriadok. Ten v ustanovení § 201 ustanovuje, že subjektom legitimovaným na podanie odvolania je účastník, pokiaľ to zákon nevyklučuje. Na podanie odvolania je teda procesne legitimovaný subjekt, ktorý bol účastníkom konania, ktoré sa skončilo rozhodnutím prvostupňového súdu

(vid' text uvedeného ustanovenia "účastník môže napadnúť rozhodnutie súdu prvého stupňa odvolaním...).

V občianskom súdnom konaní sú účastníkmi konania navrhovateľ (žalobca) a odporca (žalovaný) alebo tí, ktorých zákon za účastníkov označuje (§ 90 O.s.p.) a v konaní, ktoré možno začať i bez návrhu, aj tí, o právach a povinnostiach ktorých sa má konať (§ 94 ods. 1 O.s.p.).

V danej veci predmetom konania bol určovací návrh (§ 80 písm. c/ O.s.p.), konanie o ktorom možno začať iba na návrh. Žalobca sa žalobou pôvodne podanou proti žalovanému 1/ domáhal určenia neplatnosti plnej moci, ktorú mu udelil 28. apríla 2004 a určenia neplatnosti kúpnej zmluvy, ktorá bola uzavretá 18. mája 2004 medzi ním ako predávajúcim, zastúpeným žalovaným 1/ a M. ako kupujúcou, týkajúca sa nehnuteľnosti – predajne súpisného čísla X., nachádzajúcej sa na parc. č. X. v kat. území K., zapísanej na LV č. X., ktorej vklad bol povolený 14. júna 2004. V priebehu konania žalobca žalobu na strane žalovanej rozšíril o M. (kupujúcu) a spresnil žalobu o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy tak, že žiadal určiť, že kúpna zmluva, ktorú 18. mája 2004 za neho ako predávajúceho uzavrel zástupca – žalovaný 1/ s M. ako kupujúcou, ktorej predmetom bola vyššie uvedená nehnuteľnosť, je neplatná.

Po tom, čo žalovaný 1/ podal odvolanie proti rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým bolo určené, že predmetná kúpna zmluva je neplatná a žaloba v časti o určenie neplatnosti plnej moci zamietnutá, odvolací súd správne najskôr posudzoval otázku aktívnej legitímácie žalovaného 1/ na podanie tohto opravného prostriedku a správne dospel k záveru, že žalovaný 1/ nie je osobou na tento opravný prostriedok oprávnenou, nakoľko v časti o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy nemal žalobcom označené postavenie účastníka konania, keď žalobca v tejto časti žaloby za žalovanú stranu označil len žalovanú 2/ (predávajúcu) rozšírením žaloby v priebehu konania a v časti o určenie neplatnosti plnej moci, ktorú žalobca uzavrel so žalovaným 1/ 28. apríla 2004, na základe ktorej bola uzavretá predmetná kúpna zmluva v mene predávajúceho, bola žaloba voči žalovanému 1/ zamietnutá, a teda rozhodnutím súdu nebola žalovanému 1/ spôsobená žiadna ujma na jeho právach. Odmietnutím odvolania žalovaného 1/ proti rozsudku súdu prvého stupňa o vyhovení žalobe o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy a zamietnutí žaloby o určenie neplatnosti plnej moci

nebola žalovanému 1/ odvolacím súdom odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Pokiaľ žalovaný 1/ v dovolaní namietal, že mu odvolacím súdom bola odňatá možnosť konať pred súdom aj tým, že odvolací súd rozhodol bez nariadenia pojednávania, dovolací súd túto námietku považuje za nedôvodnú. Odvolací súd na prejednanie odvolania nebol povinný nariadovať pojednávanie, nakoľko v čase rozhodovania platné ustanovenie § 214 ods. 2 písm. a/ O.s.p. (v znení účinnom do 14. októbra 2008) umožňovalo odvolaciemu súdu pojednávanie nenariadiť, nakoľko podľa neho pojednávanie nebolo potrebné nariadovať, ak sa odmietalo odvolanie podľa § 218 O.s.p., ako to bolo v danom prípade.

Z vyššie uvedených dôvodov preto dovolací súd dovolanie žalovaného 1/, ktoré podal proti uzneseniu odvolacieho súdu v časti, ktorou bolo odmietnuté jeho odvolanie proti výroku rozsudku Okresného súdu Michalovce zo 4. júna 2007 č.k. 20 C 164/2004-124, ktorým bolo určené, že kúpna zmluva uzavretá medzi predávajúcim V., zastúpeným A. a kupujúcou M. zo dňa 18. mája 2004, týkajúca sa nehnuteľnosti – predajne č. súpisné X., nachádzajúcej sa na parcele č. X. kat. územie K. zapísanej na LV č. X., ktorej vklad bol povolený 14. júna 2006, je neplatná, ako i proti výroku, ktorou bola žaloba v prevyšujúcej časti zamietnutá, odmietol podľa § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. v spojení s § 243c O.s.p.

Dovolací súd však zistil, že odvolací súd sa dopustil vady v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., keď bez vecného preskúmania odmietol odvolanie žalovaného 1/ ako podané neoprávnenou osobou aj proti výroku rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým žalovaného 1/ spolu so žalovanou 2/ zaviazal zaplatiť žalobcovi 91 876 Sk trov konania. Postup odvolacieho súdu pri rozhodovaní o odvolaní žalovaného 1/, keď ním napadol aj výrok rozsudku súdu prvého stupňa o trovách konania, ktorá skutočnosť nesporne z obsahu odvolania vyplýva, nakoľko odvolaním bol napadnutý „celý“ rozsudok súdu prvého stupňa, t.j. vrátane výroku o trovách konania (viď čl. 130 až 132 spisu), bol v rozpore s ustanoveniami Občianskemu súdneho poriadku (§ 201 a nasl.). Žalovaný 1/ bol totiž oprávnenou osobou na podanie odvolania proti tej časti rozsudku súdu prvého stupňa, ktorou mu bola uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi trovy konania a bolo povinnosťou odvolacieho súdu odvolanie proti tejto časti rozsudku súdu prvého stupňa prejednať a vecne o ňom rozhodnúť. Tým, že tak odvolací súd nepostupoval, odňal žalovanému 1/ právo, aby opravný prostriedok, na ktorý bol oprávnený, bol v odvolacom konaní prejednaný a bolo o ňom vecne rozhodnuté.

Z uvedeného je zrejmé, že odvolací súd sa odmietol vecne zaoberať odvolaním žalovaného 1/, ktoré podal proti výroku rozsudku súdu prvého stupňa o trovách konania a že teda v predmetnom odvolacom konaní došlo k procesnej vade podľa ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p., zakladajúcej prípustnosť dovolania. Táto vada je zároveň tiež dôvodom, pre ktorý dovolací súd musí napadnuté rozhodnutie zrušiť. Rozhodnutie, ktoré bolo vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť totiž považované za správne. Keďže rozhodnutie odvolacieho v časti, ktorou bolo odmietnuté odvolanie žalovaného 1/ proti výroku rozsudku Okresného súdu Michalovce zo 4. júna 2007 č.k. 20 C 164/2004-124, ktorým bolo rozhodnuté o trovách konania, nie je správne, Najvyšší súd Slovenskej republiky ho zrušil a vec v rozsahu zrušenia vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 19. marca 2009

JUDr. Daniela Sučanská, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková